

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ**

**НАВЧАЛЬНІ ЗАВДАННЯ
ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з навчальної дисципліни
“СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ ТУРИЗМ”

для студентів напряму підготовки:

6.140103 «Туризм»

*Схвалено на засіданні кафедри
туристичного та готельного бізнесу
1 жовтня 2015 р., протокол № 2
Завідувач кафедри _____
д.е.н., проф. Склад Г.П.*

ПОЛТАВА – 2015

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ І.

Особливості використання спеціальних видів туризму для оздоровчо-відновлюваних функцій населення

Практичне заняття 1

Сутність лікувального туризму та його місце у класифікації міжнародного туризму.

План.

1. Критерії виділення спеціальних видів туризму.
2. Сутність лікувально-оздоровчого туризму.
3. Фізичне і психічне здоров'я – основне багатство людини.
4. Місце лікувально-оздоровчого туризму у класифікації міжнародного туризму.
5. Принципи стратегії ВООЗ “Здоров'я для всіх у 21 столітті”.
6. Глобальна стратегія ВООЗ в області раціону і режиму харчування, фізичної активності і здоров'я: консультативна зустріч країн Європейського регіону. Копенгаген, 2003.

Питання для самоконтролю

1. Розкрити сутність лікувально-оздоровчого туризму.
 2. Чому фізичне і психічне здоров'я – основне багатство людини?
 3. Місце лікувально-оздоровчого туризму у класифікації міжнародного туризму.
 4. Розкрити зміст принципів стратегії ВООЗ “Здоров'я для всіх у 21 столітті”.
- Інформаційні джерела: 2, 3, 5, 10, 18, 19, 26, 31, 36, 37.*

Практичне заняття 2.

Ресурси лікувально-оздоровчого туризму.

План.

1. Види лікувально-оздоровчого туризму.
2. Фізико-географічні фактори лікувально-оздоровчого туризму.
3. Ресурси лікувально-оздоровчого туризму.
4. Природні лікувальні ресурси.
5. Географічна характеристика лікувально-оздоровчого туризму.

Питання для самоконтролю

1. Розкрити сутність лікувально-оздоровчого туризму.
 2. Які ресурси відносяться до лікувально-оздоровчого туризму.
 3. Які ресурси відносяться до природних лікувальних ресурсів.
 4. Визначити головні напрямки Глобальної стратегії ВООЗ в області раціону і режиму харчування, фізичної активності і здоров'я.
- Інформаційні джерела: 2, 3, 5, 10, 18, 19, 26, 31, 36, 37.*

Практичне заняття 3

Сучасний розвиток лікувально-оздоровчого туризму.

План

1. Роль курортів у зміцненні здоров'я людини.
2. Історія курортної справи в Україні.
3. Географія курортів у Європі.
4. Лікувально-оздоровчий туризм в СНД, Прибалтиці та Грузії.
5. Лікувально-оздоровчий туризм в Україні та світі. Географія курортів України.
6. Характеристика туристичних фірм в структурі лікувально-оздоровчого туризму.

Питання для самоконтролю

1. Розкрити основні етапи курортної справи в Україні.
2. Назвати головні курорти у Європі та їх спеціалізацію.
3. Які особливості лікувально-оздоровчого туризму в СНД, Прибалтиці та Грузії.
4. В чому полягає сутність діяльності туристичних фірм в структурі лікувально-оздоровчого туризму.

Інформаційні джерела: 2, 3, 5, 10, 18, 19, 26, 31, 36, 37.

Практичне заняття 4.

Особливості спортивно-оздоровчого туризму та основи туристської підготовки.

План.

1. Характеристика основних видів спортивно-оздоровчого туризму.
2. Підготовка туриста.
3. Туристсько-краєзнавчі спостереження на маршруті.
4. Соціально-психологічні аспекти формування туристської групи. Психологічний клімат у туристській групі.
5. Психологічна підготовка керівника туристської групи.
6. Конфліктні ситуації та управління ними. Вирішення конфліктів.
7. Комплексна психологічна підготовка учасників турпоходів.

Питання для самоконтролю

1. Які види відносяться до спортивно-оздоровчого туризму?
2. В чому полягає сутність підготовки туриста.
3. Для чого необхідні туристсько-краєзнавчі спостереження на маршруті?
4. Чим викликана важливість психологічного клімату у туристській групі?
5. В чому суть комплексної психологічної підготовки учасників турпоходів?

Інформаційні джерела: 2, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 14, 25, 30, 32, 33, 35, 40, 41.

Практичне заняття 5.

Туристські маршрути та організація руху в туристському поході.

План.

1. Принципи розробки туристських маршрутів. Маркірування туристських маршрутів.
2. Пересування в польових умовах.
3. Страхівка і самострахівка під час руху.

4. Рух пішки. Особливості пересування по пересічній місцевості.
5. Пересування по воді. Водні перешкоди.
6. Пересування транспортними засобами.

Питання для самоконтролю

1. В чому полягає сутність принципів розробки туристських маршрутів?
2. Розкрити особливості пересування по пересічній місцевості.
3. Розкрити особливості пересування по воді.

Інформаційні джерела: 2, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 14, 25, 30, 32, 33, 35, 40, 41.

Практичне заняття 6.

Організація побуту, харчування, постачання та охорони здоров'я у туристському поході.

План.

1. Туристське спорядження.
2. Базування.
3. Харчування в туристському поході.
4. Туристське кострове і кухонне спорядження. Багаття.
5. Перша медична допомога в туристському поході.
6. Основні прийоми і правила надання першої медичної допомоги. Похідна аптечка.

Питання для самоконтролю

1. Основні складові туристського спорядження.
2. Основні вимоги до базування туристської групи.
3. Основні вимоги до харчування в туристському поході.
4. Основні складові похідної аптечки.

Інформаційні джерела: 2, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 14, 25, 30, 32, 33, 35, 40, 41.

Практичне заняття 7

Критичні ситуації в туристському поході та їх подолання.

План

1. Основні правила поведінки в екстремальних ситуаціях.
2. Фактори небезпеки виникнення екстремальних ситуацій у туристському поході.
3. Психологічний аспект екстремальних ситуацій і катастроф.
4. Медичний аспект екстремальних ситуацій і катастроф.
5. Втрата продуктів. Голод.
6. Втрата спорядження. Холод. Укриття.
7. Втрата води. Спека і спрага.
8. Аварійне спорядження і сигнали лиха.

Питання для самоконтролю

1. Основні правила поведінки в екстремальних ситуаціях.
2. Які існують фактори небезпеки виникнення екстремальних ситуацій у туристському поході?
3. Дії туриста при втраті продуктів.
4. Дії туриста при втраті спорядження.
5. Дії туриста при втраті води.

Інформаційні джерела: 2, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 14, 25, 30, 32, 33, 35, 40, 41.

Практичне заняття 8.
Сутність релігійного туризму та паломництва.

План.

1. Структура релігії. Типологія сучасних релігій.
2. Індустрія релігійного туризму.
3. Визначення і види релігійного туризму. Види і особливості паломництва.
4. Основи віровчення християнства. Православна церква.
5. Релігійний туризм та паломництво.

Питання для самоконтролю

1. Поясніть чим релігійний туризм відрізняється від паломництва.
2. Які існують складові індустрії релігійного туризму?
3. Назвіть види релігійного туризму.
4. В чому полягає відмінність туриста від паломника?
5. Визначте особливості паломництва.

Інформаційні джерела: 2, 9, 13, 22, 26, 27, 34, 38.

Практичне заняття 9.
Географія релігійного туризму та паломництва.

План.

1. Релігійний туризм і паломництво в християнстві.
2. Християнські святині. Свята земля.
3. Релігійний туризм та паломництво в Україні. основні центри.
4. Релігійний туризм і паломництво в ісламі.
5. Релігійний туризм і паломництво у буддизмі.
6. Релігійний туризм та паломництво в інших релігіях.

Питання для самоконтролю

1. Визначте особливості паломництва у християнстві.
2. Які ви знаєте паломницькі тури у християнстві?
3. Які ви знаєте центри релігійного туризму та паломництва в Україні?
4. Назвіть особливості паломництва в ісламі.

Інформаційні джерела: 2, 9, 13, 22, 26, 27, 34, 38.

МОДУЛЬ II

Спеціальні види туризму пізнавально-екстремального спрямування.

Практичне заняття 10.
Сільський зелений туризм.

План.

1. Сутність сільського зеленого туризму.
2. Сільський зелений туризм і агротуризм.
3. Моделі організації сільського туризму.
4. Спілка сприяння сільському зеленому туризму. Категоризація зелених садиб.
5. Соціально-економічне значення розвитку сільського зеленого туризму.
6. Географія країн та регіонів розвитку сільського туризму у світі та Україні.

Питання для самоконтролю

1. Проаналізуйте можливості розвитку сільського зеленого туризму в Україні.
2. Розкрийте регіональні особливості розвитку сільського зеленого туризму в Україні.
3. Назвіть засоби привабливості туристів в сільську місцевість.
4. Згадайте досвід становлення і функціонування сільського зеленого туризму у світі.

Інформаційні джерела: 2, 16, 17, 26, 39.

Практичне заняття 11.

Екологічний туризм.

План.

1. Підходи до визначення екологічного туризму. Його ознаки.
2. Передумови зародження екологічного туризму.
3. Види екологічного туризму.
4. Об'єкти та інфраструктура екологічного туризму.
5. Дія туризму на природні комплекси.
6. Географія центрів та регіонів розвитку екологічного туризму в Україні, Європі та світі.
7. Засоби розміщення і екологічний туризм.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть ознаки екологічного туризму.
2. Обґрунтуйте передумови зародження екологічного туризму.
3. Які ви знаєте види екологічного туризму.
4. Що таке інфраструктура екологічного туризму?
5. Які ви знаєте центрів та регіонів розвитку екологічного туризму в Україні?

Інформаційні джерела: 2, 12, 16, 17, 26, 39.

Практичне заняття 12.

Подієвий туризм.

План.

1. Тематичні види подієвого туризму.
2. Національні фестивалі і свята. Фестивалі кіно і театру.
3. Гастрономічні фестивалі.
4. Фестивалі виставок і квітів. Фестивалі музики і музичні конкурси.
5. Спортивні події.
6. Політичні, релігійні, культурні, науково-освітні та інші події.

Питання для самоконтролю

1. Що таке подієвий туризм?
2. Які ви знаєте види подієвого туризму.
3. Чи існує інфраструктура подієвого туризму?
4. Які ви знаєте центрів та регіонів розвитку подієвого туризму в Україні?
5. Які ви знаєте центрів та регіонів розвитку подієвого туризму у світі?

Інформаційні джерела: 2, 12, 16, 17, 26, 39.

Практичне заняття 13.

Круїзний туризм.

План.

1. Історія виникнення круїзів.
2. Сучасний стан круїзму у світі.
3. Морські круїзи як специфічний вид круїзму.
4. Характеристика круїзних суден.
5. Особливості обслуговування туристів під час подорожей.
6. Річкові круїзи.

Питання для самоконтролю

1. Як ви зрозуміли, що таке круїз?
2. Що сприяло зародженню круїзів?
3. В чому полягає специфіка морських круїзів?
4. В чому полягає специфіка річкових круїзів?
5. Особливості круїзних подорожей.
6. Які особливості обслуговування туристів під час подорожей ви знаєте?

Інформаційні джерела: 2, 12, 16, 17, 26, 39.

Практичне заняття 14-15.

Пригодницький та екстремальний туризм

План.

1. Поняття про пригодницький та екстремальний туризм. Особливості екстремального туризму.
2. Фактори ризику в екстремальному туризмі.
3. Водні (підводні) види екстремального туризму.
4. Наземні види екстремального туризму.
5. Гірські види екстремального туризму. Основні вимоги до гірськолижних курортів.
6. Повітряні види екстремального туризму.
7. Екзотичні види екстремального туризму. Космічний туризм. Туризм на Північному та Південному полюсі.

Питання для самоконтролю

1. Як ви зрозуміли яке поняття ширше пригодницький чи екстремальний туризм?
2. В чому суть екстремального туризму?
3. Які ви знаєте водні (підводні) види екстремального туризму?
4. Які ви знаєте наземні види екстремального туризму?
5. Які ви знаєте гірські види екстремального туризму?
6. Які ви знаєте повітряні види екстремального туризму?
7. Які ви знаєте екзотичні види екстремального туризму?
8. Що ви знаєте про космічний туризм?

Інформаційні джерела: 2, 12, 16, 17, 26, 39.

Перелік рекомендованих інформаційних джерел

1. Аріон О.В. Географія туризму : навчально-методичний посібник для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Аріон, С.І. Уліганець ; КНУТШ. – Київ : Обрії, 2009. – 172 с.
2. Бабкин А.В. Специальные виды туризма / А.В.Бабкин. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2008. – 252 с.
3. Безруков Ю.Ф. Рекреационные ресурсы и курортология: Учебное пособие / Ю.Ф. Безруков. – Симферополь, 1998. – 115 с.
4. Булашев А. Я. Прикладной и познавательный аспекты спортивного туризма [Електронний ресурс] / А. Я. Булашев // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2015. – № 1. – С. 34-37.
5. Ветитнев А.М. Лечебный туризм: учебное пособие / А.М, Ветитнев, А.С.Кусков, - М.: ФОРУМ, 2010. – 592 с.
6. Гананольский В.П. Туризм и спортивное ориентирование / В.П. Гананольский. – М.: Физкультура и спорт, 1987. – 240 с.
7. Геращенко Я. М. Види спортивно-екологічного туризму / Я. М. Геращенко, Ф. Ф. Товстоп'ятко // Вісник Запорізького національного університету. Фізичне виховання та спорт. – 2013. – № 2. – С. 37-42.
8. Грабовський Ю.А. Спортивний туризм. Навчальний посібник / Ю.А. Грабовський, О.В. Скалій, Т.В. Скалій. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 304 с.
9. Грицкевич, В.П. Паломничество и возникновение иных форм туризма [Текст] : Праздники, игры. Путешествия с оздоровительными целями. Загородный отдых. Заезжие двory и трактиры / В.П. Грицкевич // История туризма в древности [Текст] / В.П. Грицкевич. – СПб. : Издательский дом "Герда", 2005. – С.74-212.
10. Дехтяр В.Д. Основы оздоровчо-спортивного туризма. – Київ: Науковий світ, 2003. – 203 с.
11. Дмитрук О.Ю. Спортивно-оздоровчий туризм / О.Ю. Дмитрук, Ю.В. Щур. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – К.: Альтерпрес, 2008. – 280 с.
12. Драчева Е.Л. Специальные виды туризма / Е.Л. Драчева. – М.: КноРус, 2010. – 152 с.
13. Ковальчук А. Організатори паломництва та релігійного туризму [Електронний ресурс] / А. Ковальчук, А. Манько // Вісник Львівського університету. Серія : Географічна. - 2013. - Вип. 42. - С. 170-178.
14. Колотуха, О. Класифікація спортивного туризму в Україні [Текст] / О. Колотуха // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2014. – № 2. – С. 10-13.
15. Кифяк В.Ф. Організація туризму: навч. посіб. / В.Ф. Кифяк. – Чернівці : Книги-XXI, 2008. – 344 с.
16. Кляп М.П. Сучасні різновиди туризму: навчальний посібник / М.П. Кляп, Ф.Ф. Шандор. – К.: Знання, 2011. – 334 с.

17. Кузик С.П. Географія туризму : навчальний посібник / С.П. Кузик ; МОНУ ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Географічний ф-т. – Київ : Знання, 2011. – 271 с.
18. Курортні ресурси України / Під ред. проф. М.В. Лободи. – К.: Укрпрофоздоровниця; Тамед, 1999. – 195 с.
19. Кусков А.С. Курортология и оздоровительный туризм: учебное пособие / А.С. Кусков, О.В. Лысыкова. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2004. – 234 с.
20. Кусков А.С. Туристское ресурсоведение / А.С. Кусков. – М. : Академия, 2008. – 208 с.
21. Лобода М.В. Основы курортологии / М.В. Лобода, Э.А. Колесник. – Киев: изд. Куприянова, 2003. – 512 с.
22. Любіцева О.О. Паломництво та релігійний туризм / О.О. Любіцева, С.П. Романчук. – К.: “Альтерпрес”, 2008. – 156 с.
23. Любіцева О.О. Туристичні ресурси України / О.О.Любіцева, Є.В.Пайкова, В.І.Стафійчук. – К. Альтерпрес, 2007. – 369 с.
24. Мальська М.П. Туристичний бізнес: теорія та практика : підручн. / М.П. Мальська, В.В. Худо. – 2-е вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
25. Мулик К. В. Спортивний туризм, як засіб рекреації / К. В. Мулик, В. В. Мулик // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – 2013. – Вип. 112(1). – С. 237-240.
26. Проблеми розвитку туристичного бізнесу: монографія / за заг. редакцією Г.П. Скляра, В.Г. Шкарупи. – Полтава: ПУЕТ, 2013. – 233 с.
27. Зеленюк Ю. О. Релігійний туризм як комунікаційний засіб виховання людської особистості / Ю. О. Зеленюк // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Психологія і педагогіка. - 2013. - Вип. 23. - С. 88-95.
28. Рутинський М.Й. Географія туризму України: навчально-методичний посібник / М.Й. Рутинський. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 160 с.
29. Селуянов В.Н. Биологические основы оздоровительного туризма / В.Н. Селуянов, А.А. Федякин. – М.: СпортАкадемПресс, 2000. – 234 с.
30. Справочник туриста / Сост. В.В. Онищенко. – Харьков: Фолио, 2007. – 351 с.
31. Степанов Е.Г. Основы курортологии: Учебное пособие / Е.Г. Степанов. - Харьков: ХНАГХ, 2006. – 326 с.
32. Телетов, О. С. Маркетинг спортивного туризму / О. С. Телетов, В. І. Карпець // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2015. – № 1. – С. 56-72.
33. Туризм и спортивное ориентирование: учебник / Авт.-сост. В.И. Ганапольский. – М.: Физкультура и Спорт, 1987. – 240 с.
34. Устименко Л. М. Релігійний туризм як історико-суспільне явище [Електронний ресурс] / Л. М. Устименко // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. - 2013. - Вип. 19(2). - С. 187-192.
35. Федотов Ю.М. Спортивно-оздоровительный туризм: учебник / Ю.М. Федотов, И.Е. Востоков. – М.: Советский спорт, 2002. – 364 с.

36. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія: навч. посібн. / Н.В. Фоменко. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.
37. Хорошуха М. Ф. Основи здоров'я: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. Ф. Хорошуха, О. О. Приймаков, В. Г. Ткачук. – К.: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2009. – 373 с.
38. Христов Т.Т. Религиозный туризм / Т.Т. Христов. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 288 с.
39. Шандор Ф.Ф. Сучасні різновиди туризму : підручн. / Ф.Ф. Шандор, М.П. Кляп. – К.: Знання, 2013. – 334 с.
40. Щур Ю.В. Спортивно-оздоровчий туризм: навчальний посібн. – 2-е вид. перероб. та доповн. / Ю.В. Щур, Ю. О. Дмитрук. – К.: “Альтерпрес”, 2008. – 280 с.
41. совет туристу: Школа выживания / Авт.-сост. Н.Б. Садикова. – Минск: Современный литератор, 2005. – 352 с.